

Sygn. akt **V Ca 289/19**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia Maria Dudziuk
Sędziowie:	SSO Joanna Machoń SSR del. Dorota Walczyk (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sąd. Aneta Obcowska

po rozpoznaniu w dniu 11 października 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa R. T. (1) i Z. T.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie

z dnia 27 listopada 2018 r., sygn. akt VI C 1792/17

1. oddała apelację;

2. zasądza od (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz R. T. (1) i Z. T. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w instancji odwoławczej.

Dorota Walczyk Maria Dudziuk Joanna Machoń

Sygn. akt V Ca 289/19

UZASADNIENIE

Pozwem z 11 sierpnia 2017 r. powodowie: R. T. (2) oraz Z. T., wnieśli o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. (dawniej (...) Bank S.A. z siedzibą w W.) solidarnie 40 206,47 PLN z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 18 lipca 2017 r. do zapłaty, z tytułu nadpłaconych rat kredytu, których wysokość ustalana była na podstawie postanowień abuzywnych w rozumieniu art. 385¹ k.c. Wnieśli, także o zasądzenie solidarnie zwrotu kosztów procesu wraz z kosztami postępowania ugodowego.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu. Pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczeń powoda, wyraźnie zaprzeczył by:

- pozwany był obowiązany do zapłaty na rzecz powodów kwoty dochodzonej pozwem według jakiegokolwiek podstawy prawnej,
- powodowie udowodnili roszczenie dochodzone pozwem, zarówno co do zasady, jak i co do wysokości,
- zachodziły przesłanki do uznania umowy kredytu za w całości lub w części nieważną bądź bezskuteczną względem powodów,
- postanowienia kwestionowane przez powodów były sprzeczne z dobrymi obyczajami, czy też naruszały ich interesy jako konsumentów,
- pozwany, w sposób dowolny ustalał kwoty należne tytułem spłaty kredytu oraz kurs waluty CHF.

Powodowie w piśmie z 23 lutego 2018 r. zmienili powództwo rozszerzając żądanie o kwotę 28 197,66 PLN z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 18 października 2017 r. do zapłaty.

Pozwany wniósł o oddalenia powództwa również w rozszerzonej części.

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2018 r. Sąd Rejonowy:

I. zasądził od pozwanego (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. łącznie na rzecz powodów R. T. (1) oraz Z. T. kwoty:

1. 40206,47 PLN [czterdzieści tysięcy dwieście sześć złotych 47/100] wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 18 lipca 2017 roku do dnia zapłaty;
2. 28197,66 PLN [dwadzieścia osiem tysięcy sto dziewięćdziesiąt siedem złotych 66/100] wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 marca 2018 roku do dnia zapłaty.

II. oddalił powództwo w pozostałym zakresie;

III. zasądził od pozwanego (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. łącznie na rzecz powodów R. T. (1) oraz Z. T. kwotę 6451 PLN [sześć tysięcy czterysta pięćdziesiąt jeden złotych] tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy oparł rozstrzygnięcie na ustaleniach:

W dniu 20 sierpnia 2008 r. powodowie, działając jako konsumenci złożyli do pozwanego, „wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego – (...) walutowy” [numer wniosku (...)]. Wnioskowali w nim o udzielenie 547 250 kredytu z przeznaczeniem na budowę domu jednorodzinnego. Jako walutę kredytu wskazali CHF.

Pracownik banku przedstawił powodom porównanie wysokości rat przy kredycie w PLN oraz CHF. Powodowie zostali, w sposób ogólny poinformowani o ryzyku walutowym, tj. przedstawiono im historyczne kursy obu ww. walut za okres kilku lat wstecz. Symulacja kredytów pokazała powodom, że wysokość miesięcznej raty w kredycie waloryzowanym do CHF jest niższa niż takiej raty przy kredycie złotówkowym. Nikt ze strony banku nie wytłumaczył powodom, dlaczego oprocentowanie kredytu waloryzowanego do waluty obcej jest niższe niż kredytu w PLN. Jednocześnie wskazano, że frank szwajcarski to bardzo stabilna i bezpieczna waluta.

Decyzją kredytową, dot. wniosku kredytowego nr (...) S.A. z 11 września 2008 r., pozwany przyznał powodom 544 980 PLN kredytu indeksowanego do CHF.

W dniu 18 września 2005 r., w G. doszło do zawarcia między powodami jako kredytobiorcą a pozwanym umowy nr (...) o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF. Na mocy tej umowy środki z kredytu

miały być przeznaczone na: budowę domu jednorodzinnego na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym (...) w miejscowości C., gmina L. oraz sfinansowanie kosztów związanych z udzieleniem kredytu. Kwota udzielonego kredytu wyniosła 544 980 PLN. Waluta waloryzacji kredytu: CHF [§ 1 ust. 3 umowy].

Kredyt został oprocentowany wg zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została w wysokości określonej w § 1 ust. 8, tj. 3,68%, marża pozwanego wynosiła 0,90% [§ 9 ust. 1]. Wysokości zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M dla waluty, w której został udzielony kredyt z 29 maja 2008 r. wynosząca 2,78%, powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę pozwanego w wysokości 0,90% [§ 9 ust. 2].

Kredytobiorca zobowiązał się do spłaty kapitału wraz z odsetkami miesięcznie w ratach kapitałowo-odsetkowych określonych w § 1 ust. 5, w terminach i kwotach zawartych w Harmonogramie spłat (§ 10 ust. 1). Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe miały być spłacane w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej banku obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (§ 10 ust. 5).

Umowa o kredyt hipoteczny została zawarta przez strony według standardowego wzorca umowy stosowanego przez (...) S.A. (umowa o kredyt hipoteczny k. 9-13).

W dacie zawarcia umowy powodowie podpisali pismo z oświadczeniem dla kredytów i pożyczek hipotecznych (kredyt walutowy). W piśmie wskazano, że powodowie mieli świadomość ryzyka związanego z kredytem, w szczególności tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat spłaty kredytu oraz wzrost całego zadłużenia. W jego treści było również, że zostali poinformowani przez pozwanego o kosztach obsługi kredytu w wypadku niekorzystnej m.in. zmiany kursu walutowego, tj. o możliwości wzrostu raty kapitałowo – odsetkowej.

Ostateczną wersję umowy powodowie uzyskali w dniu jej podpisywania. Tego dnia zapoznali się również z jej treścią. Wynegocjowali jej następujące warunki, tj.: prowizję i marżę. W pozostałym zakresie umowa nie podlegała negocjacjom. Bank nie wytłumaczył im, w jaki sposób wysokość poszczególnych rat kredytu oraz saldo kredytu będą kształtować się w zależności od zmiennej, wysokości kursu CHF. Nie zostali również poinformowani przez pozwanego, w jaki sposób wykonywana jest indeksacja kredytu do CHF. Nie wyjaśniono im, jak ustalane będą odpowiednio kursy: kupna i sprzedaży waluty.

W okresie od 17 listopada 2008 r. do wniesienia pozwu powodowie, tytułem rat kapitałowo – odsetkowych uiszcili na rzecz pozwanego, kwotę przewyższającą wysokość roszczenia wskazanego w pozwie. Jest to kwota około 200 000 PLN.

Wezwaniem z 6 lipca 2017 r. powodowie wezwali pozwanego do zapłaty w terminie 7 dni od doręczenia wezwania 40 206,47 PLN. Wezwanie doręczono 10 lipca 2017 r.

W rozważaniach Sąd Rejonowy powołał art. 385¹ § 1 k.c., i wskazał, że wszystkie przesłanki wymienione w tym przepisie zostały w niniejszej sprawie spełnione. Ponadto zaznaczył, że abuzywność zapisów dotyczących tabel kursowych stosowanych przez pozwanego została już przesądzona w wyniku kontroli abstrakcyjnej wzorca analizowanej umowy. Jak wskazał Sąd żadne z kwestionowanych postanowień umownych nie stanowi głównego świadczenia umowy. Sąd odniósł się do postanowień Dyrektywy 93/13 i powołał Wyrok z dnia 27 grudnia 2010 r. Sądu Okręgowego w Warszawie Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie XVII AmC 1531/09, w którym Sąd uznał za niedozwolone i zakazał wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia zawartego we wzorcu umowy o nazwie "umowa o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF" § 11 ust. 5 o treści: "Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50." Powyższe orzeczenie jak wskazał Sąd stanowi klauzulę nr (...) i dotyczy pozwanego banku. Identyczny zapis został przez pozwanego bank umieszczony w § 10 ust. 5 umowy podpisanej z powodami 18 września 2008 r. Zapisy dot. tabel kursowych banku znalazły się również w § 1 ust. 3A oraz § 15 ust. 4 analizowanej umowy [k. 11, 9 i 12]. Sąd Rejonowy wskazał, że jest związany powyższym orzeczeniem (art. 365 w zw. z art. 479⁴³ k.p.c. w zw. z art. 9 Ustawy o zmianie ustawy

o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw z dnia 5 sierpnia 2015 r.). Sąd podkreślił, że ocena zapisów umowy pod kątem ich ewentualnej nieuczciwości dokonywana jest na datę podpisania umowy, a w związku z tym następcze zmiany przepisów prawa pozostają bez znaczenia dla niniejszej sprawy. Na ocenę tę wobec powyższego w ocenie Sądu nie ma także wpływu sposób realizowania umowy. Jak podkreślił Sąd Powodowie nie mieli żadnej możliwości aby na podstawie treści umowy i Regulaminu obowiązującego w dacie jej zawarcia [k. 14-22] poznać zasady, albo samodzielnie ustalić, jaki kurs kupna/sprzedaży CHF zostanie w konkretnym momencie trwania stosunku umownego ustalony przez Bank, nawet bank jako podmiot przygotowujący wzorzec umowy o kredyt hipoteczny, na podstawie treści tego wzorca oraz Regulaminu nie byłby w stanie ustalić każdorazowo wysokości kursu kupna i sprzedaży CHF.

Zapisy umowne dot. tabel kursowych stanowią jak wskazał Sąd, klauzule nieuczciwe, zostały narzucone powodom przez bank i sposób ich uregulowania kształtował ich prawa i obowiązki, w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy.

Sąd uznał za zasadny zarzut dotyczący nieuczciwości wskazanych klauzul umownych, zgodnie z art. 385¹ k.c. Strona powodowa nie została prawidłowo poinformowana, ani nie miała jakiegokolwiek, realnej możliwości ustalenia zasad wysokości kursu kupna i sprzedaży CHF na potrzeby zaciągniętego przez siebie kredytu hipotecznego. Była w tym zakresie zdana całkowicie na proces decyzyjny wypracowywany u pozwanego Banku.

Sąd przeprowadził kontrolę incydentalną kwestionowanych zapisów umowy w ograniczonym zakresie bowiem jak wskazał w sprawie XVII AmC 1531/09 Sąd zbadał wszystkie przesłanki opisane w art. 385¹ k.c. Sąd ustalił, że powodowie w chwili zawierania umowy wystąpili w charakterze konsumentów. Sporne postanowienia umowne nie były indywidualnie negocjowane z powodami.

Dalej Sąd wskazał, że zakwestionowane klauzule określają mechanizm postępowania w przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej. Te klauzule, w ocenie Sądu, kształtują relację na linii bank – konsument, w sposób nieprawidłowy. Prowadzą do zaburzenia elementarnej równowagi pomiędzy stronami ww. stosunku zobowiązaniowego. Zasady sposobu tworzenia tabel kursowych banku mają kluczowy wpływ na wysokość zarówno salda kredytu, jak i na wysokość każdej raty kapitałowo – odsetkowej. Sąd podkreślił, że żadne z tych postanowień nie precyzuje sposobu ustalania wysokości kursu wymiany walut wskazanego w tabeli kursowej. Określają jedynie bardzo ogólnikowo mechanizm postępowania, tj., że kwota kredytu zostanie określona według kursu kupna waluty z tabeli kursowej obowiązującej w Banku w dniu uruchomienia kredytu [k. 9 i 10]; dodatkowo wskazano wyłącznie, że spłata raty kapitałowo-odsetkowej dokonywana jest w złotych po uprzednim przeliczeniu rat według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej obowiązującej w Banku w dniu spłaty [k. 11]. Z żadnego postanowienia umownego jak wskazał Sąd, nie wynika, jak ten kurs jest ustalany. Brak doprecyzowania sposobu ustalania kursu CHF powoduje, że Bank może wybrać dowolne kryteria ustalania kursów, nie opierając się o obiektywne i przejrzyste kryteria. Powyższa sytuacja prowadzi w ocenie Sądu do zaburzenia jakiegokolwiek równowagi stron umowy.

Dalej Sąd wskazał, że wobec abuzywności kwestionowanych zapisów na moment zawarcia umowy, z jej treści należy usunąć § 1 ust. 3A, a także w treści umowy brak jest § 10 ust. 5. Nadto jako zapisy o analogicznej treści do § 10 ust. 5 umowy, znikają z niej § 12 ust. 5 [k. 11v] i 15 ust. 4 [k. 12], z uwagi na treść wskazanego powyżej orzeczenia SOKiK. Konsekwencją nieuczciwości postanowień umownych jest bowiem brak związania nimi powodów od chwili zawarcia umowy, a co za tym idzie konieczność pominięcia wskazanych paragrafów umowy. To zaś jak wskazał Sąd powoduje, że w umowie powstaje luka, na skutek której zachodzi niemożność określenia zasad ustalania wysokości zobowiązania w CHF, określenia wysokości kwoty zadłużenia w walucie obcej, dochodzi do niemożności określenia wysokości poszczególnych rat. Sąd wskazał, że ogólna zasada indeksowania [waloryzacji] wyrażona w ww. § 1 ust. 3 umowy również nie została z powodami uzgodniona indywidualnie. Wniosek, co podkreślił Sąd, został sporządzony na wzorcu banku, co z założenia przeczy negocjacom, a wskazuje na akceptację na zasadzie adhezji. Sąd zaznaczył, że informacja udzielona powodom przez pracownika pozwanego Banku było ogólna i powierzchowna i pomijała najważniejsze aspekty ryzyka walutowego. Z uwagi na zakres informacji udzielonych powodom w ocenie Sądu nie można twierdzić, że powodowie podjęli w pełni świadomą, niezależną decyzję odnośnie tego jaki kształt ma przybrać podpisywana przez

nich umowa. Na treść spornych postanowień umowy powodowie jako konsumenci nie mieli żadnego wpływu, zatem uznać je należało za nieuzgodnione indywidualnie (art. 385⁽¹⁾ § 3 k.c.). Sąd uznał, że również zapis umowny z § 1 pkt 3 stanowi klauzulę nieuczciwą i przestaje istnieć w jej treści już od momentu podpisania umowy.

Sąd wskazał, że na chwilę obecną umowa podpisania przez strony dotyczy produktu kredytowego wyrażonego w złotych polskich. W tej walucie został ten kredyt powodom wypłacony. W tej samej walucie powodowie powinni byli ten kredyt spłacać ratalnie od chwili podpisania ww. umowy. Jednocześnie jak zaznaczył Sąd jest to jedyna zmiana w stosunku do pierwotnej treści umowy.

Sąd zaznaczył, że w sytuacji - udzielania kredytu hipotecznego powiązanego z walutą, w której konsument nie zarabia - konieczne było dogłębne, szczegółowe pouczenie powodów o ryzyku kursowym z tym związanym. Pouczenie to powinno też być wyrażone prostym i zrozumiałym językiem [art. 5 Dyrektywy 93/13] i nie miało ono miejsca w odniesieniu do powodów. Sąd w tym zakresie odwołał się do orzecznictwa TSUE i wskazał, że mając na uwadze informacje, jakie pracownik pozwanego banku przekazał powodom, w niniejszej sprawie bank nie wykonał obowiązków jakie nakłada TSUE i przepisy Dyrektywy 93/13. Pracownik banku nie wyjaśnił powodom co się stanie gdy nastąpi silna deprecjacja PLN w stosunku do CHF. Powyższe ustalenia należało w ocenie Sądu odnieść do przesłanki „znaczącej nierównowagi [...], praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta” zawartej w art. 3 pkt 1 Dyrektywy 93/13, w miejsce przesłanki „rażącego naruszenia interesów konsumenta” Sąd zaznaczył, iż pozwany bank nie udowodnił jakie ryzyko walutowe [kwotowo] poniósł w niniejszej sprawie. Sąd nie miał wątpliwości, że rozkład ciężaru ryzyka walutowego pomiędzy bankiem a konsumentem, prowadzi do „znaczącej nierównowagi [...], praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta”.

Sąd podkreślił, że nie ma znaczenia czy kredyt indeksowany [lub denominowany] był, czy też nie był dopuszczalny [dozwolony] w polskim porządku prawnym. Znaczenie ma to, jak ten produkt kredytowy był konsumentom sprzedawany. Natomiast jak wskazał Sąd zeznania powodów z tej sprawy wskazują, że pozwany bank przedstawił powodom jedynie zalety analizowanego produktu kredytowego. Pozwany zapewniał powodów, że CHF to waluta obarczono niewielkim ryzykiem kursowym. Takie postępowanie Sąd uznał za nieuczciwe.

Sąd przyjął, że umowa kredytu łącząca strony pozostaje ważna, lecz z wyłączeniem wszystkich zapisów dot. klauzul indeksacyjnych (waloryzacyjnych). Kredyt jest wobec tego kredytem złotówkowym. Spłacie podlega kwota nominalna z ustalonym w umowie zmiennym oprocentowaniem według stawki LIBOR. W ocenie Sądu fakt, iż taki produkt kredytowy jest dla banku nieopłacalny ekonomicznie pozostaje bez wpływu na ostateczne rozstrzygnięcie jakie zostało wydane. Pozwany nie wykazał, aby ww. rozwiązanie stanowiło niedozwolone przez prawo postanowienie umowne. Sąd podkreślił, że przyjęte rozwiązanie stanowi następstwo zastosowania przez bank nieuczciwych postanowień umownych.

Odnosząc się do kwoty żądania Sąd wskazał, że Powodowie rozszerzając powództwo, precyzyjnie przedstawili mechanizm wyliczenia całej, podwyższonej kwoty dochodzonej pozwem. Pozwany zakwestionował to wyliczenie tylko co do zasady, a nie co do wysokości. Pozwany jak wskazał Sąd nie wykazała z czego wynikać by miała niedopuszczalność kredytu w PLN oprocentowanego wg stawki LIBOR jest niedopuszczalny. Sąd dokonując analizy wyliczeń, uznał je za prawidłowe i mogące stanowić podstawę ustaleń faktycznych i uznał, że nie było konieczności odwoływania się do pomocy biegłego sądowego. Podkreślając, że sam aspekt rachunkowy wyliczenia przedstawionego przez powodów nie był co podkreślił Sąd w sprawie kwestionowany.

Sąd uznał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie na podstawie art. 410 k.c. wskazując, że strona pozwana uzyskała od powodów podwyższone świadczenie za okres dochodzony pozwem na skutek zastosowania nieuczciwych klauzul umownych.

Zarzut przedawnienia Sąd uznał za niezasadny. Termin przedawnienia jest w tej sprawie jak wskazał Sąd dziesięcioletni, zgodnie z art. 118 k.c., w brzmieniu dotychczasowym w związku z art. 5 ust. 3 ustawy o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw z 13 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z 2018 r. poz. 1104). Pierwsza miesięczna

rata kapitałowo – odsetkowa wyliczona na podstawie zakwestionowanych postanowień umownych została uiszczona 17 listopada 2008 r., zaś pozew został złożony 11 sierpnia 2017 r. Roszczenie nie uległo przedawnieniu w żadnej części.

Sąd podzielił stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z 22 marca 2001 r., V CKN 769/00, zgodnie z którym obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy. Termin spełnienia świadczenia winien być wyznaczony zgodnie z art. 455 k.c., a zatem po wezwaniu skierowanym przez stronę powodową. Wezwanie jak wskazał Sąd zostało wystosowane przez powódkę przed wniesieniem pozwu i dotyczyło ono kwoty 40 206,47 PLN, Termin jego zapłaty upłynął 17 lipca 2017 r. Sąd przyjął jako datę początkową naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie dzień 18 lipca 2017 r., tj. pierwszy dzień, z którym pozwany popadł w zwłokę i zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od ww. kwoty od 18 lipca 2017 r. do zapłaty.

Sąd częściowo oddalił roszczenie odsetkowe od kwoty 28 197,66 PLN dochodzonych przez powodów na skutek rozszerzenia powództwa, uznając, że skoro doręczenie pozwanemu odpisu pisma rozszerzającego powództwo nastąpiło 12 marca 2018 r. to w ocenie Sądu termin niezwłocznego spełnienia tego świadczenia upłynął 15 marca 2018 r. Następnego dnia pozwany popadł w zwłokę z wykonaniem zobowiązania. W związku z czym w pkt. I ppkt 2 sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od ww. kwoty od 16 marca 2018 r. do zapłaty. Żądanie zasądzenia odsetek od ww. kwoty od daty wcześniejszej, sąd oddalił.

Ze względu na istniejącą po stronie powodów ustawową wspólność majątkową małżeńską obie kwoty należało zasądzić na ich rzecz łącznie.

Ponieważ jak wskazał Sąd strona powodowa przegrała sprawę w niewielkim zakresie sąd w trybie art. 100 k.p.c. zasądził od pozwanego na rzecz strony powodowej zwrot kosztów procesu w całości. Na zasądzoną od pozwanego na rzecz powodów kwotę kosztów procesu w wysokości 6451 PLN złożyły się: opłata od pozwu – 1000 PLN (potwierdzenie operacji k. 6), koszty zastępstwa procesowego w kwocie 5400 PLN (§ 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych; Dz.U. z 2018 r. poz. 265) oraz opłaty skarbowe od pełnomocnictwa – 51 PLN.

Apelację od wyroku złożył pozwany zaskarżając wyrok w części tj. pkt I i III sentencji wyroku. Na podstawie przepisu art. 368 § 1 pkt 2 k.p.c. zaskarżonemu wyrokowi zarzucając:

1. Naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.:

a) art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez uznanie, iż Powodowie udowodnili swoje roszczenie, podczas gdy nie przedstawili oni żadnych dowodów na poparcie wysokości dochodzonej przez nich kwoty i za taki dowód z pewnością nie może uchodzić załączone przez nich wyliczenie, które Pozwany zakwestionował zarówno co do zasady jak i wysokości;

b) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie wszechstronnej oceny materiału dowodowego, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego co spowodowało dokonanie ustaleń sprzecznych z treścią materiału dowodowego, tj. błędne ustalenie, że:

- przy zawarciu Umowy Pozwany nie poinformował Powodów, na czym polega indeksacja kredytu kursem franka szwajcarskiego, jak również, że z kredytem waloryzowanym związane jest ryzyko kursowe, a także w jaki sposób wahania kursu złotego wobec walut obcych mogą mieć wpływ na wysokość raty kredytowej i wzrost kosztów obsługi kredytu;

- Pozwany nie ponosił ryzyka walutowego związanego z udzieleniem Powodom kredytu waloryzowanego;

- jedynie Powodowie obarczeni byli ryzykiem kursowym związanym z zaciągniętym zobowiązaniem;

- Pozwany dysponował pełną dowolnością w kształtowaniu tabeli kursowej, a tym samym arbitralnie ustalał kursy walut;

- waloryzacja kredytu nie była elementem indywidualnych ustaleń stron i nie była z Powodami negocjowana;
- wyrażenie długu w walucie obcej nie było objęte indywidualnym ustaleniem stron

podczas, gdy okoliczności wprost przeciwnie wynikają treści dokumentów znajdujących się w aktach sprawy (zwłaszcza z treści wniosku kredytowego, oświadczenia o ryzyku walutowym oraz treści samej Umowy), przy czym treść oraz wiarygodność tych dokumentów nie została kwestionowana w trakcie postępowania, wobec czego należało uznać, że okoliczności faktycznie nimi stwierdzone zostały dostatecznie wyjaśnione oraz udowodnione, a także z zeznań świadka S. E.;

c) art. 299 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. poprzez dokonanie ustaleń w przedmiocie faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (m.in. informacja o zdolności kredytowej, ryzyku kursowym, sposobie waloryzacji kredytu) wyłącznie w oparciu o twierdzenia strony powodowej, podczas gdy z przeprowadzonych dowodów w postaci dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy wynikają okoliczności przeciwnie, przy czym treść oraz wiarygodność tych dokumentów nie została podważona w toku postępowania, wobec czego należało uznać, że okoliczności faktycznie nimi stwierdzone zostały dostatecznie wyjaśnione oraz udowodnione;

d) art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie dowolnej, a nie wszechstronnej oceny materiału dowodowego, wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego poprzez uznanie, iż postanowienia dotyczące odesłania do tabeli kursowej oraz waloryzacji kredytu są sprzeczne z dobrymi obyczajami, a także naruszają w sposób rażący interesy konsumentów w szczególności poprzez naruszenie równowagi stron, co nie zostało poparte badaniem udowodnienia tych przesłanek przez Powodów w toku incydentalnej kontroli postanowień Umowy, lecz zostało ustalone w oparciu o orzeczenia wydane przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w trybie kontroli abstrakcyjnej; a także poprzez uznanie, iż Pozwany nie zakwestionował co do wysokości wyliczeń przedstawionych przez Powodów po dokonaniu modyfikacji powództwa, podczas gdy z treści pisma Pozwanego z dnia 22 marca 2018 r. ("Odpowiedź na modyfikację powództwa") wynika wprost, iż zakwestionował on roszczenie zarówno co do zasady jak i co do wysokości;

2. Naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 385¹ § 1 k.c. poprzez przyjęcie, że postanowienia Umowy dotyczące odesłania do tabeli kursowej Banku stanowią niedozwolone postanowienia umowne; jak również poprzez uznanie, iż zapisy Umowy przewidujące waloryzację kredytu stanowią niedozwolone postanowienia umowne, podczas gdy waloryzacja kredytu do waluty CHF objęta jest indywidualnym ustaleniem stron i nie zawiera żadnych cech abuzywności i nawet nie może być badana przez pryzmat przesłanek z art. 385¹ k.c.;

b) art. 6 k.c. polegające na błędnym uznaniu, że Powodowie udowodnili dochodzone pozwem roszczenie tak co do zasady, jak co do wysokości, podczas gdy Powodowie (i) nie wykazali abuzywności kwestionowanych postanowień w ramach kontroli indywidualnej, a w szczególności nie wykazali przesłanki rażącego naruszenia ich interesów przed odesłaniem do tabeli kursowej banku czy zastosowaniem waloryzacji (ii) nie wykazali prawidłowych konsekwencji ewentualnej abuzywności kwestionowanych postanowień, forsując niedopuszczalne przekształcenie umowy kredytu waloryzowanego w kredyt złotowy z zachowaniem parametrów finansowych (w tym oprocentowania) właściwych dla waluty CHF, (iii) nie udowodnili wysokości dochodzonego roszczenia, a Pozwany zakwestionował je zarówno co do zasady, jak i co do wysokości;

c) art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez uznanie, że Umowa kredytu hipotecznego z dnia 18 września 2008 r. o kredyt hipoteczny dla osób fizycznych (...) waloryzowany kursem CHF nr (...) indeksowanego do waluty obcej jest umową o kredyt złotowy, w której zobowiązanie strony powodowej wyrażone jest w złotych polskich, mimo że zobowiązanie kredytowe od początku ustalone było w niej w walucie indeksacji, tj. franku szwajcarskim;

d) art. 385¹ k.c. poprzez jego niezastosowanie, polegające na braku dokonania pełnej, incydentalnej kontroli postanowień Umowy przez pryzmat przesłanek uznania postanowień umownych za niedozwolone, tj. sprzeczności

z dobrymi obyczajami oraz rażącego naruszenia interesów konsumenta oraz przyjęcie, że orzeczenia wydane przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w trybie kontroli abstrakcyjnej postanowień wzorców umownych stanowią prejudykat w postępowaniu dotyczącym legalności indywidualnej umowy zawartej z konsumentem, podczas gdy postępowanie w sprawie abstrakcyjnej kontroli klauzul używanych we wzorcach umownych ma na celu wyeliminowanie pewnych postanowień wzorców, nie zaś postanowień umów, a tym samym stosowanie określonych sformułowań lub unormowań nie jest wyłączone w obrocie cywilnym, co rodzi obowiązek zbadania legalności ich stosowania w konkretnej umowie z punktu widzenia zaistnienia przesłanek określonych w art. 385¹ § 1 k.c.;

e) art. 385⁽¹⁾ § 2 k.c. oraz art. 65 § 1 i 2 k.c. i art. 353⁽¹⁾ k.c. polegające na ustaleniu, że w konsekwencji ustalenia abuzywności postanowień Umowy zawierających tzw. "klauzule waloryzacyjne" doszło do całkowitego wyeliminowania z Umowy kredytu indeksowanego kursem CHF indeksacji wysokości kredytu oraz wysokości rat według kursu tej waluty oraz że mogło to stanowić podstawę do ustalenia zobowiązania powodów względem pozwanego na podstawie Umowy kredytu indeksowanego kursem CHF z pominięciem indeksacji, przy jednoczesnym zachowaniu oprocentowania zmiennego opartego o stawkę bazową służącą do obliczenia wysokości należnego wynagrodzenia odsetkowego od pożyczonego kapitału w postaci stawki bazowej LIBOR 3M dla CHF, pomimo iż ta odnosi się do kredytów udzielanych w tej walucie obcej i nie odnosi się i nie może się odnosić w żaden sposób do wartości bazowej kredytów udzielanych w PLN;

I) art. 65 § 1 i 2 k.c. i art. 56 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG poprzez ich niezastosowanie oraz brak wypełnienia luki powstałej na skutek stwierdzenia bezskuteczności (uznania za niedozwolone) postanowień umowy w drodze wykładni oświadczeń woli złożonych przez strony, odwołanie się do przepisów innych ustaw stosowanych per analogiam, bądź do zasad współżycia społecznego lub ustalonych zwyczajów a w konsekwencji błędne przyjęcie konstrukcji kredytu złotowego ze stawką LIBOR;

g) art. 410 § 2 k.c. poprzez błędne zastosowanie art. 410 § 2 k.c. do oceny roszczeń Powodów i uznanie świadczenia Powodów za świadczenie nienależne, podczas gdy Powodowie pozostają dłużnikami banku z tytułu uruchomionego kredytu, ich świadczenia stanowią zwrot kwot wypłaconych przez Pozwanego, przez co nie może być on uznany za bezpodstawnie wzbogacanego.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty, na podstawie przepisu art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 368 § 1 pkt 5 k.p.c. Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części, tj. w zakresie pkt I. i III. poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od Powodów na rzecz Pozwanego kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych.

Powodowie w odpowiedzi na apelację wnieśli o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej na ich rzecz zwrotu kosztów procesu.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja Pozwanego nie może odnieść zamierzonego skutku wobec prawidłowości rozstrzygnięcia i bezzasadności podniesionych w niej zarzutów.

Sąd Okręgowy przyjmuje za własne poczynione przez Sąd I Instancji ustalenia faktyczne, podziela także ocenę prawną roszczenia zaprezentowaną przez Sąd Rejonowy.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutów naruszenia prawa procesowego wskazać należy, że nie ma podstaw do uznania za uzasadnione zarzutów naruszenia art. 233 k.p.c. i art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz art. 299 k.p.c.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 13 października 2004 r. III CK 245/04 przepis art. 233 § 1 k.p.c. określający obowiązujące zasady oceny dowodów może zostać naruszony w wyniku nieuwzględnienia przez sąd przy ocenie poszczególnych dowodów zasad logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego, całokształtu zebranego materiału dowodowego, przeprowadzenia określonych dowodów niezgodnie z zasadami procedury

cywilnej, na przykład niezgodnie z zasadą bezpośredniości. Postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wskazania przez skarżącego konkretnych zasad lub przepisów, które naruszył sąd przy ocenie poszczególnych, określonych dowodów. Zasada swobodnej oceny dowodów określona powyższym przepisem wyraża się w jej ocenie według własnego przekonania Sądu, opartego na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Jej istotną cechą jest bezstronność, brak arbitralności i dowolności, przestrzeganie zasad logicznego rozumowania i zasad doświadczenia życiowego w wyciągnięciu wniosków.

Ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji w ocenie Sądu Odwoławczego odpowiada wskazanym wyżej kryteriom, jest wszechstronna i nie nosi cech dowolności. Apelujący nie wykazał także aby ocena ta była nielogiczna i niezgodna z doświadczeniem życiowym.

W istocie przy tym uzasadnienie powyższych zarzutów apelacji sprowadza się do zaprezentowania odmiennej oceny prawnej roszczenia, a nie oceny dowodów. Zaznaczyć bowiem wypada, że te stanowiły głównie dowody z dokumentów nie kwestionowanych przez strony, a w sprawie nie było sporne, że Powodowie zawierali umowę z Pozwanym działając jako konsumenci, Pozwany Bank jest przedsiębiorcą i posłużył się wzorcem umowy, zaakceptowanym w zdecydowanej części bez możliwości negocjacji jego zapisów przez Powodów. Z zeznań świadka zawnioskowanego przez Bank nie wynika aby zakres informacji udzielanych przez Bank był inny niż wskazywali na to Powodowie i niż wynikał ze złożonych dowodów z dokumentów.

Sąd Odwoławczy w pełni podziela ocenę Sądu Rejonowego co do uznania, że zakres informacji co do ryzyka zmiany kursu walut i co do sposobu ustalania kursu przez Bank był niewystarczający do podjęcia przez powodów świadomej decyzji, by informacje te były rzetelne i nie polegały na akcentowaniu przede wszystkim zalet wynikających z zawarcia przedmiotowej umowy. Zgodzić należy się również z oceną Sądu I Instancji, iż działanie Banku było względem konsumentów nieuczciwe i nie odzwierciedlało równowagi kontraktowej. Materiał dowodowy, tak jak wskazał to Sąd Rejonowy, nie dał podstaw do przyjęcia, że ryzyko walutowe obciążało w taki sam sposób pozwany Bank i Powodów. Pozwany poza przedstawieniem własnej oceny oraz własnych twierdzeń nie wykazał aby ocena dowodów dokonana przez Sąd I instancji naruszała art. 233 k.p.c.

W ocenie Sądu Okręgowego, tak jak wskazał to Sąd I Instancji, pozwany skutecznie nie zakwestionował sposobu wyliczenia roszczenia zaprezentowanego przez Powodów, bowiem nie wskazał jakie jego założenia są wadliwe i jakie błędy w jego ocenie to wyliczenie zawiera. Uzasadnione wobec tego było przyjęcie wysokości roszczenia wskazanej przez powodów za wykazaną. Także w apelacji nie wskazuje się na czym polega nieprawidłowość wyliczeń strony powodowej, co czyni podniesiony zarzut nieskutecznym również z tego względu, że nie można się do niego odnieść.

Bank w umowie zawartej z Powodami nie podał w jaki sposób kształtowany jest kurs waluty mający bezpośredni wpływ na wysokość zadłużenia pozwanych, uzasadnione było wobec tego przyjęcie, że kurs ten mógł być kształtowany dowolnie. Żadne kryteria jego ustalania nie zostały Powodom przedstawione, a więc nie mieli oni żadnych możliwości zweryfikowania prawidłowości ustalenia kursu wskazanego w tabelach banku. Także w tym zakresie Sąd Okręgowy w pełni podziela ocenę Sądu Rejonowego.

Co do braku uzgodnienia indywidualnego w zakresie analizowanych postanowień również należy zgodzić się z Sądem Rejonowym, że Bank nie wykazał aby na treść zakwestionowanych postanowień Powodowie mieli realny wpływ, a tylko wówczas można byłoby mówić o uzgodnieniu indywidualnym tych postanowień.

Nie budzi również wątpliwości Sądu Odwoławczego ocena, iż postanowienia dotyczące odesłania do tabeli kursowej oraz waloryzacji kredytu są sprzeczne z dobrymi obyczajami, a także naruszają w sposób rażący interesy konsumentów. Wynika to z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie. Kontrola indywidualna wykazała, iż wzorzec umowny poddany kontroli abstrakcyjnej znalazł zastosowanie w umowie Powodów. Pozwany nie wykazał zaś aby postanowienia w nim zawarte zostały indywidualnie z nimi uzgodnione i sanowali oni abuzywność, wręcz przeciwnie z wiarygodnych zeznań strony wynika, że zakres informacji podanych konsumentowi wskazywał na naruszenie równowagi stron kontraktu, był nierzetelny i nie odpowiadał wymogom stawianym chociażby w

orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE. Pozwany nie kwestionował, że powodowie zawierając umowę działali jako konsumenci.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia prawa materialnego przede wszystkim wskazać należy, że przepisy art. 385¹-385² k.c. zostały wprowadzone do Kodeksu cywilnego przez ustawę z 2 marca 2000 r. o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 22, poz. 271), w celu transpozycji do prawa polskiego postanowień dyrektywy Rady 93/13/EWG z 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich. Zgodnie z art. 6 w/w Dyrektywy Państwa Członkowskie postanowiły bowiem, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków.

Przepisy te stanowią rdzeń systemu ochrony konsumenta przed wykorzystywaniem przez przedsiębiorców silniejszej pozycji kontraktowej, związanej z możliwością jednostronnego kształtowania treści wiążących strony postanowień, w celu zastrzegania klauzul niekorzystnych dla konsumenta (klauzul abuzywnych). Ich celem jest wyeliminowanie stosowania przez przedsiębiorców w stosunkach z konsumentami postanowień abuzywnych

Zgodnie z art. 385¹ k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (§ 1). Jeżeli postanowienie umowy nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (§ 2). Niezgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (§ 3). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (§ 4). Natomiast stosownie do art. 385² k.c. oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Wszystkie przesłanki zasadności roszczenia opartego na art. 385¹ § 1 k.c. zostały w sprawie niniejszej wykazane, a Sąd Rejonowy się do nich odniósł mając przy tym na uwadze, że postanowienia tożsame z poddanymi kontroli indywidualnej zostały już ocenione abstrakcyjnie i wpisane do rejestru klauzul niedozwolonych.

Powodowie zawarli z Pozwanym Bankiem umowę kredytową, zgodnie z którą bank zobowiązał się oddać do ich dyspozycji kwotę 544 980 PLN, kredyt określono jako indeksowany do waluty obcej CHF. Kredyt został oprocentowany wg zmiennej stopy procentowej, która w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została w wysokości określonej w § 1 ust. 8, tj. 3,68%, marża pozwanego wynosiła 0,90% (§ 9 ust. 1). Wysokości zmiennej stopy procentowej w dniu wydania decyzji kredytowej ustalona została jako stawka bazowa LIBOR 3M dla waluty, w której został udzielony kredyt z 29 maja 2008 r. wynosząca 2,78%, powiększona o stałą w całym okresie kredytowania marżę pozwanego w wysokości 0,90% (§ 9 ust. 2). Wypłata kredytu nastąpiła według harmonogramu transz w złotych. Raty kapitałowo-odsetkowe spłacane był także w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg. kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej (...) Banku S.A na podstawie zlecenia dokonywania przelewu z rachunku kredytowego Kredytobiorców.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Rejonowego wskazywane również przez Sąd Najwyższy (Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2019 r. III CSK 159/17), iż mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, pozostawiający bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, zaś klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną.

Odnosząc się do kolejnych przesłanek abuzyjności zwrócić należy uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje pogląd, iż klauzula indeksacyjna nie określa głównego świadczenia stron (tak wyrok Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049)¹⁴, OSNC 2016/11/134; wyrok Sądu Najwyższego z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, OSNC 2018/7-8/79). W okolicznościach niniejszej sprawy, nawet nie podzielając tych poglądów, należałoby przyjąć, że klauzule indeksacyjne mające znaczenie dla określenia wysokości świadczenia Powodów zostały określone w tak niejednoznaczny sposób, że mogą zostać poddane kontroli pod kątem abuzyjności.

Pozostałe przesłanki wskazane w art. 385¹ § 1 k.c. nie były w zasadzie w niniejszej sprawie sporne. Bank nie wykazał aby kwestionowane postanowienia były przedmiotem indywidualnego uzgodnienia z Powodami. Powodowie zawierali umowę jako konsumenci, a pozwany jako przedsiębiorca.

Wobec wykazania abuzyjności postanowień umowy dotyczących indeksacji stwierdzić należało, że zgodnie z art. 385⁽¹⁾ § 1 zd. 1 k.c. nie wiążą one Powodów. Skutek ten następuje od samego początku i z mocy samego prawa (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2016 r., II CSK 750/15, niepubl.; wyrok Sądu Najwyższego z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, OSNC 2018/7-8/79; wyrok Trybunału Sprawiedliwości UE z 20 września 2018 r., C-51/17, (...) Bank (...), (...) (...) przeciwko T. I. i E. K.).

Nie budzi wątpliwości, że sankcja bezskuteczności dotyczy tylko klauzuli abuzywnej. Ideą wprowadzenia przepisu art. 385¹ k.c. było bowiem dążenie do maksymalnej ochrony konsumenta poprzez skuteczne wyeliminowanie wadliwych postanowień umownych przy minimalnej ingerencji w stosunek prawny. Taka kwalifikacja rzeczony klauzuli co do zasady nie powinna prowadzić do nieważności całej umowy kredytowej (tak np. wyrok Sądu Najwyższego z 14 maja 2015 r., II CSK 768/14, OSNC 2015/11/132). Tym bardziej, że w przedmiotowej sprawie Powodowie nie opierali żądania na upadku całej umowy wobec nieskuteczności niektórych jej zapisów. Skoro więc Powodowie jako dysponenti praw wynikających z umowy nie przewidywali skutku w postaci nieważności całego stosunku prawnego uzasadnione w ocenie Sądu Odwoławczego jest przyjęcie, że takiego skutku nie zamierzali, a nawet, że uznawali go za niekorzystny (nieakceptowalny). Z tych względów za nie mogące odnieść zamierzonego skutku, a w zasadzie za pozostające bez znaczenia dla rozstrzygnięcia uznać należy zarzuty apelacji naruszenia art. 385¹ § 2 k.c. oraz art. 65 § 1 i 2 k.c. i art. 353¹ k.c., które w zasadzie zmierzały do kwestionowania ważności umowy w kształcie pozostałym po wyeliminowaniu z niej postanowień niedozwolonych.

W tym miejscu zaznaczyć ponadto wypada, że argument, iż po wyeliminowaniu z umowy postanowień abuzyjnych umowa ta będzie miała treść odmienną niż objęta pierwotnym zamiarem stron, jest bez znaczenia dla oceny czy umowa może nadal trwać. Taki bowiem skutek ex lege wynika z uznania postanowień za niedozwolone.

Brak ekonomicznego uzasadnienia dla przedsiębiorcy do trwania w takiej umowie także nie przemawia za uznaniem zasadności naruszenia przepisu art. 65 § 1 i 2 k.c. i art. 56 k.c. w zw. z art. 6 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG. Aktualne orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości UE (por. Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 3 października 2019 r. C-260/18) nie zezwala na wypełnienie luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków. W wyroku z 21 grudnia 2016 r. w połączonych sprawach C-154/15, C-307/15 i C-308/15, F. N. i in. przeciwko (...), pkt 61 - 62 Trybunał Sprawiedliwości UE wyjaśnił, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że warunek umowny uznany za nieuczciwy należy co do zasady uznać za nigdy nieistniejący, tak by nie wywoływał on skutków wobec konsumenta. W związku z tym sądowe stwierdzenie nieuczciwego charakteru takiego warunku powinno mieć co do zasady skutek w postaci przywrócenia sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w braku rzeczony warunku. Zaś w wyroku z 26 marca 2019 r. w sprawach C-70/17 i C-179/17, (...) SA przeciwko A. S. S. oraz (...) SA przeciwko A. L. M. i V. R. R., pkt 54, Trybunał Sprawiedliwości UE wykluczył, by sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w umowach, albowiem takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 dyrektywy 93/13. Uprawnienie to przyczyniłoby się bowiem do wyeliminowania zniechęcającego skutku wywieranego na przedsiębiorców poprzez zwykły brak stosowania takich nieuczciwych warunków wobec konsumentów, ponieważ

nadal byliby oni zachęceni do stosowania rzeczonych warunków, wiedząc, że nawet gdyby miały one być unieważnione, to jednak umowa mogłaby zostać uzupełniona w niezbędnym zakresie przez sąd krajowy, tak aby zagwarantować w ten sposób interes rzeczonych przedsiębiorców.

W ocenie Sądu Okręgowego nie ma także podstaw do przyjęcia, że dalsze obowiązywanie przedmiotowej umowy nie jest prawnie możliwe. Powodowie jak wskazano już wyżej nie przewidywali skutku w postaci stwierdzenia nieważności całej umowy. Pozwany Bank zaś poza odwołaniem się do niekorzystnych z jego punktu widzenia skutków ekonomicznych, także nie wykazał sprzeczności z prawem krajowym obowiązywania umowy zawartej z Powodami po wyeliminowaniu z niej zapisów niedozwolonych.

Ponadto wobec treści żądania pozwu oraz wskazywanej jego podstawy faktycznej, zarzuty pozwanego, z których wynikać miałyby powyższe, pozostawały bez znaczenia dla rozstrzygnięcia. Nie było bowiem sporne, iż Powodowie w ramach wykonywania umowy kredytowej spłacili kwotę wyższą niż dochodzona.

Nie można także wykluczyć (nie dokonywano bowiem ustaleń w tym przedmiocie), że rozstrzygnięcie jakie miałyby zapaść przy uwzględnieniu powyższych zarzutów apelującego doprowadziłoby do rozstrzygnięcia dla niego w istocie niekorzystnego, co zgodnie z art. 384 k.p.c. jest niedopuszczalne.

Za niezasadny Sąd Okręgowy uznaje zarzut naruszenia art. 410 § 2 k.c.

Wobec wykazania zasadności i wysokości roszczenia zasadne było przyjęcie jako jego podstawy art. 410 § 2 k.c. Świadczenie spełnione w realizacji zapisów niedozwolonych stało się bowiem świadczeniem nienależnym, nie znajdującym podstawy w umowie. Niedozwolone postanowienie umowne nie wiąże konsumenta, w związku z czym nie może z niego wynikać żadne zobowiązanie. Co do zasady więc świadczenie wynikające z takiego zobowiązania będzie świadczeniem nienależnym, tak jak wskazał to Sąd Rejonowy.

Mając powyższe na uwadze, wobec bezzasadności zarzutów apelacji, zarówno dotyczących prawa procesowego jak i prawa materialnego, podlegała ona oddaleniu zgodnie z art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. i § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSR Dorota Walczyk SSO Maria Dudziuk SSO Joanna Machoń